

Gradski ured za gospodarstvo, energetiku i zaštitu okoliša
Zagreb, 7. prosinca 2020.

Projekt infrastrukturnih objekata za potrebe izgradnje centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Zagreba (CUPOVZ)

NADOGRADNJA CENTRALNOG UREĐAJA ZA PROČIŠĆAVANJE OTPADNIH VODA GRADA ZAGREBA NA TREĆI STUPANJ (III) PROČIŠĆAVANJA

- informacija -

Grad Zagreb i Zagrebačke otpadne vode d.o.o. (u daljnjem tekstu: Koncesionar) sklopili su 16. prosinca 2000. Ugovor o koncesiji za Projekt infrastrukturnih objekata za potrebe izgradnje Centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Zagreba (CUPOVZ), I. Dodatak Ugovoru 16. prosinca 2000. te II. Dodatak Ugovoru 27. studenoga 2002.

Koncesijom je obuhvaćeno financiranje, projektiranje, izgradnja i upravljanje Uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i pripadajućih infrastrukturnih objekata do 2028., kada će biti predan Gradu Zagrebu. Koncesionar je preuzeo sve financijske i pravne obveze investitora tijekom provedbe projekta, kao i za vrijeme upravljanja uređajem.

Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Zagreba izgrađen je, u skladu s tada važećim propisima, za drugi stupanj (II) pročišćavanja, koji obuhvaća mehanički stupanj pročišćavanja otpadnih voda (u pogonu od travnja 2004. i biološko pročišćavanje otpadnih voda s pripadajućom obradom nastalog mulja (u funkciji od rujna 2007.).

Trećim stupnjem (III) pročišćavanja komunalnih otpadnih voda postići će se smanjenje koncentracije suspendirane i organske tvari te ukupnog dušika i ukupnog fosfora ispod maksimalno dozvoljenih vrijednosti (graničnih vrijednosti) propisanih Pravilnikom o

graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda, odnosno u konačnici ispunjenje obveza koje proizlaze iz vodno-komunalnih direktiva i drugih propisa.

Za početak realizacije projekta nadogradnje Centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Zagreba na treći stupanj (III) pročišćavanja potrebno je sklopiti Treći dodatak Ugovoru o koncesiji Projekta CUPOVZ, kojim će ugovoriti financiranje, projektiranje, građenje, rad i održavanje trećeg stupnja (III) pročišćavanja otpadnih voda, dogradnjom CUPOVZ-a na III. stupanj pročišćavanja otpadnih voda.

Na 38. sjednicu Gradske skupštine Grada Zagreba, koja će se održati 8. prosinca 2020., upućen je prijedlog Zaključka o sklapanju Trećeg dodatka Ugovoru o koncesiji za uvrštavanje u dnevni red po hitnom postupku.

Trećim dodatkom Ugovoru o koncesiji proširit će se predmet Ugovora o koncesiji zbog potrebe pružanja usluga trećeg stupnja (III) pročišćavanja otpadnih voda aglomeracije Zagreb s ukupnim planiranim kapacitetom 1.200.000 ES (ekvivalent stanovnika) te projektirati i izvoditi radove u tu svrhu u području pročišćavanja otpadnih voda.

Procijenjena vrijednost investicije iznosi **54.010.000,00 EUR**, a konačna vrijednost utvrdit će se po provođenju potrebnih postupaka nabave.

Obveza izgradnje trećeg stupnja (III) pročišćavanja otpadnih voda

Republiku Hrvatsku, stupanjem u punopravno članstvo Europske unije, kao dio pravne stečevine obvezuje i Direktiva Vijeća od 21. svibnja 1991. godine o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (91/271/EEZ), Službeni list Europske unije, L 135/40, 30.5.1991..

Vlada Republike Hrvatske je donijela u studenome 2010. Plan provedbe vodno-komunalnih direktiva prema kojem je utvrđeno da će Republika Hrvatska područje Dunavskog sliva proglasiti slivom osjetljivog područja zbog eutroficirane delte rijeke Dunav te na čitavom tom području primjenjivati naprednije pročišćavanje s uklanjanjem dušika i fosfora na svim aglomeracijama većim od 10.000 ES (ekvivalent stanovnika).

Vlada Republike Hrvatske donijela je i Odluku o određivanju osjetljivih područja, kojom je vodno područje rijeke Dunav u cijelosti utvrđeno slivom osjetljivog područja te da se na sliv osjetljivog područja na odgovarajući način primjenjuju sve odredbe koje se primjenjuju i na osjetljiva područja.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike Republike Hrvatske donijelo je Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda kojim je, između ostalog, propisano/utvrđeno kako slijedi:

- da drugi stupanj (II) pročišćavanja podrazumijeva obradu komunalnih otpadnih voda postupkom koji općenito obuhvaća biološku obradu sa sekundarnim taloženjem i/ili druge postupke kojima se postižu propisani zahtjevi iz Pravilnika, dok treći stupanj (III) pročišćavanja podrazumijeva strožu obradu komunalnih otpadnih voda postupkom kojim se uz drugi stupanj pročišćavanja postižu zahtjevi za i/ili fosfor i/ili dušik iz Pravilnika, i/ili mikrobiološke pokazatelje i/ili druge onečišćujuće tvari u cilju zaštite osjetljivih područja, odnosno postizanje ciljeva zaštite voda;

- da se komunalne otpadne vode iz sustava javne odvodnje – prije ispuštanja u vode u osjetljivom području proglašenom Odlukom Vlade Republike Hrvatske – pročišćavaju trećim stupnjem (III) pročišćavanja za ispuštanja iz aglomeracije s opterećenjem većim od 10.000 ES;
- propisan je rok za provedbu određenog stupnja pročišćavanja te je utvrđeno da se, za aglomeracije veće od 15.000 ES, zahtjevi vezani uz prikupljanje, odvodnju i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda moraju ispuniti najkasnije do 31. prosinca 2018. godine.

Temeljem navedenoga, Grad Zagreb ima obvezu osigurati dogradnju CUPOVZ-a trećim stupnjem (III) pročišćavanja komunalnih otpadnih voda za uklanjanje dušika i fosfora, dok Koncesionar, sukladno postojećem Ugovoru o koncesiji, ima obvezu upravljanja CUPOVZ-om do isteka koncesijskog razdoblja, odnosno do kraja 2028. godine. S obzirom da se objekti trećeg stupnja (III) pročišćavanja komunalnih otpadnih voda na CUPOVZ-u izvode na koncesijskom području Koncesionara te da predstavljaju neodvojivu tehničko-tehnološku cjelinu CUPOVZ-a kojom se može samo cjelovito/jedinstveno upravljati, izvođenje radova dogradnje CUPOVZ-a trećim stupnjem (III) pročišćavanja komunalnih otpadnih voda moguće je samo u suradnji s Koncesionarom.

Naime, tijekom faze provedbe dogradnje CUPOVZ-a trećim stupnjem (III) pročišćavanja komunalnih otpadnih voda je neophodno da odgovornost za izgradnju potrebnih objekata, instalaciju potrebne opreme te rad samog CUPOVZ-a budu objedinjeni od strane jednog pravnog subjekta - Koncesionara. S tim u vezi, uvođenje novog pravnog subjekta za potrebe dogradnje CUPOVZ-a trećim stupnjem (III) pročišćavanja komunalnih otpadnih voda te podjela odgovornosti nije moguća zbog postojanja gospodarskih i tehničkih razloga, posebice s obzirom na povezanost postrojenja koja čine postojeći uređaj i onih koja se trebaju izgraditi za potrebe III stupnja pročišćavanja. Raskid postojećeg ugovora o koncesiji u uvjetima u kojima Koncesionar uredno ispunjava svoje obveze prouzročio bi znatno povećanje troškova za Grad Zagreb.

Za projekt rekonstrukcije biološkog dijela Centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda grada Zagreba, dogradnjom na treći stupanj (III) pročišćavanja (uklanjanje dušika i fosfora) Gradu Zagrebu je u srpnju 2019. izdana građevinska dozvola.

Radi poduzimanja pripremnih radnji za sklapanje Trećeg dodatka Ugovoru o koncesiji za izgradnju, upravljanje i održavanje trećeg stupnja (III) pročišćavanja otpadnih voda na CUPOVZ-u, sukladno Zaključku Gradske skupštine Grada Zagreba donesenom na 25. sjednici održanoj 11. srpnja 2019., Grad Zagreb i Zagrebačke otpadne vode d.o.o. sklopili su dana 26. kolovoza 2019. Sporazum o razumijevanju.

S obzirom da je u srpnju 2019. stupio na snagu novi Zakon o vodama, Grad Zagreb je provodio aktivnosti i konzultacije s nadležnim ministarstvima u vezi s primjenom važećih vodno-komunalnih propisa na ovaj koncesijski projekt.

Provedena je potrebna pravna analiza izmjena ugovora o koncesiji iz koje proizlazi da su ispunjeni uvjeti iz odredbi Zakona o koncesijama zbog čega se izmjena ugovora o koncesiji u konkretnom slučaju ne smatra bitnom, što je na temelju mišljenja Ministarstva gospodarstva i

održivog razvoja od 8. rujna 2020., potvrđeno i dopisom Ministarstva financija od 8. listopada 2020. godine.

U odnosu na mogućnost financiranja izgradnje III stupnja CUPOVZ-a, Grad Zagreb ima dvije mogućnosti, ili da se sam zaduži kao davatelj koncesije što nije moguće radi proračunskih ograničenja temeljem Zakona o proračunu ili da se po postojećem modelu iz ugovora o koncesiji zaduži Koncesionar koji će iz kredita financirati gradnju III stupnja. Sukladno navedenom, pristupilo se razmatranju mogućnosti zatvaranja financijske konstrukcije od strane Koncesionara i to kod razvojnih banaka koje već financiraju izgradnju postojećeg uređaja (KfW i EBRD), a Grad Zagreb je sudjelovao u svim pregovorima s bankama te konačna ponuda banaka iznosi 6M EURIBOR + 2%.

Predloženim Trećim dodatkom Ugovoru o koncesiji prihvaćeno je financiranje od strane Koncesionara koje će Grad Zagreb plaćati kroz kapitalnu naknadu i naknadu za upravljanje i rad.

Uz napomenu da su vezano za nepostojanje elemenata državne potpore pokrenuti razgovori s Europskom komisijom uz koordinaciju nadležnih ministarstava, razvidno je da iz naprijed navedenog proizlazi da su ispunjeni svi uvjeti za sklapanje Trećeg dodatka Ugovoru o koncesiji.

Potrebno je naglasiti da je realizacija projekta dogradnje CUPOVZ-a na treći stupanj (III) pročišćavanja neophodna za ispunjenje vodno-komunalnih direktiva i mora se odvijati istovremeno s realizacijom "Projekta Zagreb 2018". Odgovarajući obvezujući pravni akt (sporazum/ugovor) između Vodoopskrbe i odvodnje d.o.o. Zagreb i Grada Zagreba o pravovremenom dovršetku izgradnje trećeg stupnja CUPOVZ-a ključni je preduvjet odobrenja Projekta Zagreb 2018 od strane EU.

Naime, kako bi se moglo aplicirati na EU projekt „Aglomeracija Zagreb“ za dogradnju mreže javne vodoopskrbe i javne odvodnje otpadnih voda, koji bi se financirao iz EU sredstava, preduvjet je ugovor o nadogradnji uređaja na treći (III) stupanj pročišćavanja otpadnih voda i trebao bi biti izgrađen do završetka izgradnje mreže javne vodoopskrbe i javne odvodnje otpadnih voda, odnosno istovremeno s realizacijom "Projekta Zagreb 2018". Ukupna vrijednost Projekta Zagreb 2018 iznosi oko 1.882,00 milijuna kuna od čega bi bespovratna sredstva EU iznosila oko 1.333,00 milijuna kuna, a ostatak osigurao iz Državnog proračuna, Hrvatskih voda i Proračuna Grada Zagreba, svaki po 10%.